
Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2016:8

Nationellt organiserat volontärår

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:85 i vilken det föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utvidga möjligheter och underlätta förutsättningar för ett nationellt organiserat program för volontärår i Svenska kyrkans församlingar, i samråd med Svenska Kyrkans Unga och Helsingborgs folkhögskola utifrån en utredning av omfattning och resultat av det nuvarande programmet ”Ungresurs.nu – volontärår i Svenska kyrkan”.

Utskottet föreslår att motionen avslås eftersom kyrkostyrelsen inte behöver ges något ytterligare uppdrag i frågan. Däremot behöver kyrkostyrelsen prioritera det uppdrag som gavs 2014 och därför föreslår utskottet kyrkomötet att, med anledning av motion 2016:85, ge kyrkostyrelsen i uppdrag att intensifiera arbetet med det uppdrag man har att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras. Utskottet vill att kyrkostyrelsen återkommer till kyrkomötet 2017 med resultatet av utredningen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:85.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:85 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att intensifiera sitt arbete med det pågående uppdraget *Nationellt program för praktik för unga* (Ks 2014:1304) att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras, så att kyrkostyrelsen kan återkomma till kyrkomötet 2017 med resultatet av utredningen.

Motionens förslag

Motion 2016:85 av Kenneth Nordgren m.fl., Flera unga resurser i församlingarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utvidga möjligheter och underlätta förutsättningar för ett nationellt organiserat program för volontärår i Svenska kyrkans församlingar i samråd med Svenska Kyrkans Unga och Helsingborgs folkhögskola utifrån en utredning av omfattning och resultat av det nuvarande programmet ”Ungresurs.nu – volontärår i Svenska kyrkan”.

Bakgrund

Volontärår

Idén med volontärår kommer ursprungligen från Tyskland. Sedan 1968 har det i varierande former funnits ett nationellt program som gett unga människor möjlighet att få göra praktik i en församling under ett år. Programmet har bedrivits av Svenska kyrkan och Svenska Kyrkans Unga. När programmet startade var namnet *Diakonala året* för att vid dess slut heta *Volontäråret*. Kyrkostyrelsen beslutade 2012 att avsluta *Volontäråret* som nationellt program och att ett nytt nationellt pilotprojekt för unga medarbetare skulle startas.

Pilotprojektet som ersatte *Volontäråret* fick senare namnet *Puls – projektarbete av unga för lärande i Svenska kyrkan* och togs fram i samarbete mellan Svenska kyrkan och Svenska Kyrkans Unga. Utgångspunkten för *Puls* var att det behövdes nya arenor i Svenska kyrkan där unga människor kunde öva på och fördjupa sitt medarbetarskap i Svenska kyrkan och därmed bidra till framtidens kyrka. Målgruppen för projektet var unga vuxna som redan fanns i kyrkans sammanhang och på olika sätt redan var medarbetare i församlingens verksamhet. *Puls* avsåg att erbjuda unga vuxna församlingspraktik inom ramen för en tio månaders folkhögskoleutbildning som även skulle ha gett deltagarna möjlighet att ansöka om studiemedel.

Trots ett stort förberedelse- och förankringsarbete visade det sig svårt att genomföra projektet. Projektet var tänkt att pågå till 2016 men avslutades 2014 eftersom endast två stift och fem församlingar tackat ja till att delta. Av projektets slutrapport *Får unga plats i Svenska kyrkan?* framgår bland annat att de stift och församlingar som valde att inte delta ansåg att det krävdes för stora insatser, såväl ekonomiskt som personalmässigt.

Ung Resurs

Sedan den nationella verksamheten med volontärår avslutats fortsatte Svenska Kyrkans Unga i Göteborg m.fl. att bedriva verksamheten i bland annat Göteborgs stift. Med ungefär samma upplägg som tidigare administrerades året från Göteborg och de flesta församlingarna med volontärer fanns även inom Göteborgs stift. Verksamheten i Göteborg bedrivs sedan höstterminen 2013 under ett nytt namn; *Ung Resurs – volontärår i Svenska kyrkan*.

Ung Resurs genomförs som en folkhögskolekurs i samverkan mellan Svenska Kyrkans Unga i Göteborgs och Lunds stift samt Helsingborgs folkhögskola. Under tio månader ges unga vuxna möjlighet att arbeta inom en församling.

Volontären är i regel ensam som volontär i den församling han eller hon blir placerad i. Arbetsuppgifterna varierar beroende på församling men vanligt förekommande är arbete med barn, ungdom och konfirmand. Men det kan också handla om körer, verksamhet för äldre, information, vaktmästaruppgifter etc. Förutom det dagliga arbetet i församlingen innehåller volontäråret också 15 kursdagar fördelade på tre tillfällen. Volontärerna har också s.k. mellanträffar ungefär en gång per månad då volontärerna träffar varandra i de olika församlingarna för erfarenhetsutbyte. Utöver dessa träffar har volontärerna kontinuerliga samtal med handledare och arbetsplatsbesök av stiftets kontaktperson.

Församlingen är skyldig att ordna med ett boende för den som arbetar som volontär inom ramen för programmet. Församlingen står också för hyreskostnaden. Volontärerna erhåller en viss ersättning, s.k. fickpeng om ca 6 000 kronor per månad före skatt.

Den strategiska ledningen av *Ung Resurs* utgörs av en styrgrupp som utses av Svenska Kyrkans Unga i Göteborgs stift och består av 7–8 personer som representerar följande funktioner: Helsjöns folkhögskola, Svenska Kyrkans Unga i Göteborgs stift, Svenska Kyrkans Unga i Lunds stift, kursledningen, handledare samt någon tidigare volontär. Sammanställande är den administrativt ansvarige handläggaren.

Uppdrag till kyrkostyrelsen

2014 hade kyrkomötet att ta ställning till en motion 2014:92 i vilken bland annat föreslogs att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att skapa förutsättningar för ungdomars fortsatta engagemang i församlingsarbetet genom ett nationellt program för ungdomspraktik. Budgetutskottet, som hade att bereda motionen, föreslog att kyrkomötet skulle avslå motionen men med anledning av densamma "... ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras samt återkomma till kyrkomötet 2016 med resultatet av utredningen" (B 2014:5).

I sin redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden i bilaga 2 till kyrkostyrelsens skrivelse 2016:2, *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015*, anför kyrkostyrelsen på sidan 43 att uppdraget bereds i en studie genom att erfarenheterna från *Volontäråret*, *PULS*, *Projektarbete av unga för lärande i Svenska kyrkan*, *Ung resurs i Göteborgs stift* samt från de volontär- och stipendiatprogram som finns i den internationella verksamheten och i Utlandskyrkan beskrivs. Man anför vidare att slutförandet av studien har senarelagts och planen är att slutrapportera uppdraget till kyrkomötet 2018.

Övrigt

Kyrkostyrelsen anför i sin skrivelse KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* att barn och unga inte bara är framtidens vuxna utan är viktiga här och nu i gudstjänster och församlingsliv och att det därför är viktigt att bereda plats och ta tillvara barns och ungas perspektiv och erfarenheter, både för Svenska kyrkans utveckling och för de unga själva. Man anför att arbetet med att stärka barns och ungas delaktighet i Svenska kyrkan fortsätter i samverkan med stiftet.

Vidare anför kyrkostyrelsen att man uppmärksammat att många människor som idag saknar en närmare relation till Svenska kyrkans verksamhet skulle kunna tänka sig att göra en ideell insats inom ramen för Svenska kyrkans verksamhet, främst inom det sociala området. Dessa människors engagemang, kompetens och nätverk bör, enligt kyrkostyrelsen, tas tillvara och anställda i Svenska kyrkan behöver utbildas i att leda ideella medarbetare med varierande kompetens. Kyrkostyrelsen stödjer ideellt engagemang genom att bidra till och samverka med nätverket *Ideellt forum i Svenska kyrkan* och *Volontärbyrå i Svenska kyrkan* som i samverkan med stiftet erbjuder fortbildning, erfarenhetsutbyte och lärande. Detta arbete ska under planeringsperioden stärkas och utvecklas i samarbete med stift och församlingar särskilt relaterat till flyktingsituationen och minskade ekonomiska resurser. En kyrka med fler ideella krafter kan både berika och förnya verksamheten. Insatser planeras för att stärka de anställda i förmågan att leda ideella medarbetare och bidra till deras kontinuerliga inspiration och fortbildning.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:85.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2016:85 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att intensifiera sitt arbete med det pågående uppdraget *Nationellt program för praktik för unga* (Ks 2014:1304) att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras så att kyrkostyrelsen kan återkomma till kyrkomötet 2017 med resultatet av utredningen.

Unga praktikanter är en tillgång för Svenska kyrkan, både inom och utom landets gränser, liksom praktik kan vara mycket berikande och värdefullt för den unge. Men även det omvända förhållandet gäller. Att ha en ung resurs hos sig är mycket berikande och värdefullt även för församlingen. Utskottet vill också framhålla att de som genomgått ett praktikprogram och vill fortsätta arbeta för kyrkan många gånger också kan bli lyckade rekryteringar i ordinarie tjänster. Enligt utskottet måste kyrkan värna denna möjlighet att få in god kompetens i våra församlingars verksamhet. Utskottet vill i detta sammanhang lyfta det positiva i att kyrkostyrelsen planerar insatser för att stärka kyrkans anställda i förmågan att leda ideella medarbetare och bidra till deras kontinuerliga inspiration och fortbildning. Detta bör enligt utskottet kunna leda till att förutsättningarna för ett nationellt program för ungdomspraktik blir än bättre.

Utskottet kan konstatera att kyrkostyrelsen redan har ett uppdrag sedan kyrkomötet 2014 att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras, vilket framgått ovan. Utskottet är därför inte berett att föreslå bifall till motionen. Utskottet menar emellertid att det är mycket angeläget att kyrkostyrelsen prioriterar det uppdrag man har. Det är av vikt för hela Svenska kyrkan att kyrkostyrelsen kommer framåt i arbetet med att finna former för ett nationellt praktikprogram för unga och utskottet menar att detta är ett arbete som måste prioriteras. Utskottet har tagit del av De Ungas Kyrkomötes motionssvar, vilket ytterligare stöder utskottets uppfattning. I likhet med vad De Ungas Kyrkomöte anför, är det även utskottets erfarenhet att flera andra kristna samfund erbjuder unga möjligheter till praktikprogram vilket även det talar för att kyrkostyrelsen ger arbetet med det föreliggande kyrkomötesuppdraget prioritet.

Mot bakgrund av det ovan sagda menar utskottet att motion 2016:85 ska avslås, eftersom kyrkostyrelsen inte behöver ges något ytterligare uppdrag i frågan. Däremot behöver kyrkostyrelsen prioritera det uppdrag som gavs 2014 och därför föreslår utskottet kyrkomötet att, med anledning av motion 2016:85, ge kyrkostyrelsen i uppdrag att intensifiera arbetet med det uppdrag man har att utreda förutsättningarna för hur ett nationellt program för praktik för unga på bästa sätt kan organiseras, genomföras och finansieras så att kyrkostyrelsen kan återkomma till kyrkomötet 2017 med resultatet av utredningen.

Uppsala den 30 september 2016

På Organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Cecilia Clausen, Per Lindberg, Irma Carlsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Birgit Kullingsjö, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Britt Sandström, Sven Gunnar Persson, Birgitta Wrede, Gunvor Vennberg, Johnny Lilja, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Markus Holmberg.

Biskoparna Sven-Bernhard Fast och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.